

CĂLĂTORIE DE STUDII ÎN S.U.A.

În perioada 11 ianuarie–10 iulie 2000 am beneficiat de o bursă Fulbright la San Francisco State University, în SUA. Această bursă de cercetare mi-a fost acordată pentru proiectul “Application of the Physical and Natural Sciences for Interdisciplinary research in archaeology”. Interesul meu principal a constat, în această perioadă, în adunarea unor materiale documentare cât mai diverse și de ultimă oră, cu privire la acest subiect, extrem de actual și în același timp foarte complex.

În acest sens m-am documentat în primul rând la bibliotecile de specialitate de la universitatea menționată, sau în alte biblioteci din zonă, ca de pildă cele de la University of California, Berkeley și Los Angeles, sau Stanford. Lucrările referitoare la acest subiect sunt extrem de numeroase, astfel că am avut prilejul să-mi fac numeroase copii xerox, după cărți, reviste, la care s-a adăugat și posibilitatea de a cumpăra unele cărți, care-mi sunt necesare, în vederea elaborării mai multor studii, sau poate chiar a unei cărți, pentru specialiștii și publicul românesc referitor la acest subiect.

La San Francisco m-am documentat, de asemenea, și în cadrul Departamentului “Classics and Classical Archaeology”, unde funcționează și “Museum Studies Program”, a cărui invitată am fost de fapt și care conține, de asemenea, numeroase cărți, reviste de specialitate cu privire la acest domeniu, care mi-au fost de un real ajutor la întregirea volumului de informații, referitor la tema de cercetare.

Prin amabilitatea d-nei Linda Ellis, conducătorul acestui ultim program cu privire la muzee, am beneficiat permanent și de posibilitatea de a lucra pe unul din computerele existente în dotare. În acest fel mi-am putut procura numeroase și importante date bibliografice cu privire la tema de cercetare menționată, am putut investiga bazele de date ale mai multor biblioteci, ca și web-urile realizate de diferite universități, centre speciale de cercetare cu preocupări în același domeniu. Lucrând pe computer, prin intermediul Internetului, am putut să aflu date extrem de importante, necesare, indispensabile, în legătură cu unitățile academice de profil, cu posibilitățile și cerințele lor de cercetare, informații pe care intenționez să le folosesc în viitoarele mele publicații și care ilustrează progresele făcute în domeniul științelor fizice și naturale și cum pot fi acestea aplicate în arheologie.

Pentru a-mi completa și verifica cunoștințele științifice, dar și pe cele de limba engleză, am participat și la cursurile Prof. Dr. Linda Ellis, care a fost coordonatoarea programului meu de cercetare de-a

lungul perioadei bursei, respectiv “Museum Materials Analysis & Technology”, “Museum Management, Law & Ethics”, ca și “Museum Collections Management & Registration”. Cu acest prilej am avut din nou posibilitatea să mă informez asupra problemelor cu care se confruntă muzeele americane, tendințele lor de dezvoltare, ca și posibilitățile de analiză a pieselor din colecții. Toate aceste date consider că-mi vor fi de folos și în viitorul apropiat, deoarece, prin munca mea de cercetare, colaborarea cu muzeele de istorie și arheologie este absolut obligatorie. Interesul meu față de studiile muzeale se leagă fără discuție și de perioada când am lucrat într-un muzeu, la începutul carierei mele, dar și de cele două expoziții pe care le-am organizat în ultimii trei ani, sau de cele pe care le voi organiza pe viitor.

Discuțiile curente purtate cu Prof. Dr. Linda Ellis, participarea la aceste cursuri și documentarea-cercetarea pe care am făcut-o în acest răstimp în bibliotecile de la San Francisco, Berkeley etc. sau prin intermediul computerului în băncile de date ale bibliotecilor și pe Internet, mi-au oferit noi posibilități de cunoaștere a fenomenului cultural-istoric american în sine și chiar mi-au dat posibilitatea de a mă gândi la noi modalități de cercetare în arheologia românească, de prelucrare și prezentare a datelor, în scopul integrării cât mai rapide a informațiilor în domeniul științific și în cel cultural. Evident, sper ca multe din gândurile și preocupările mele vor deveni realitate palpabilă prin publicarea lor sau prin realizarea unor web-uri pentru arheologia românească.

Câteva precizări sunt necesare. În domeniul politicii culturale, în SUA există câteva practici extrem de eficiente: conform legislației existente aici, cel care investește în centrele de cercetare, muzee, universități etc., primește o reducere substanțială a impozitelor, ceea ce stimulează interesul păturilor avute pentru acest gen de investiție. Există o politică constantă de popularizare a acestui gen de investiții și de atragere a altora similare. Instituțiile de cultură, muzee, universități, sunt extrem de deschise pentru popularizarea adecvată a activităților pe care le fac, în sensul atragerii unui număr cât mai mare de participanți la acest gen de activități. Este moda diverselor societăți care organizează și oferă experiențe arheologice în diverse situri din întreaga lume și care aduc venituri substanțiale. Dintre țările apropiate geografic nouă am văzut că doar Ungaria practică activități similare. De asemenea, reamintesc că în Basarabia, de câțiva ani buni există o așa numită școală de vară pentru arheologie, al cărui manager este Mark Tcaciuck, care oferă o alternativă la arheologia oficială și posibilități financiare de subzistență pentru mulți colegi. Din multe

informații neoficiale știm că pe viitor și în România, unele situri arheologice vor profita de pe urma unor astfel de societăți și asociații. Ultimile două exemple demonstrează clar, după părerea mea, viteza de adaptabilitate și înțelegerea fenomenelor economico-sociale pe care le trăim.

Spre deosebire de România, unde arheologia a rămas un "hobby" doar al specialiștilor și inițiaților, în momentul de față, în tot mai multe țări se duce o politică culturală extrem de transparentă pentru atragerea interesului publicului larg, pentru implicarea mai profundă a acestuia în conștientizarea, păstrarea și valorificarea patrimoniilor culturale naționale. Multe șantiere arheologice, și mă voi referi la un spațiu mai apropiat nouă, ca Troia, Çatal Höyük, au pagini WEB pe Internet, cu prezentarea sitului, a obiectivelor cercetării, a ultimelor rezultate obținute prin investigațiile arheologice, fotografiile și desene, planuri. În plus în timpul verii, contra cost, „prieteni” sitului, pot participa la săpături arheologice, sau pot contribui cu fonduri la susținerea cercetărilor.

Inițiative de acest tip există și în România, grație activității depuse de CIMEC și, respectiv, a d-nei Irina Oberländer Târnoveanu, dar ele ar trebui substanțial înmulțite și susținute. Din păcate, acumulările de până acum sunt extrem de „subțiri” și consider că în primul rând noi arheologii ar trebui să dăm dovadă de un spirit inventiv mai dezvoltat în acest domeniu, pentru a ne consolida pozițiile, pentru a contribui la apropierea publicului de patrimoniul național și de a contribui astfel la protejarea lui.

Prin contribuția d-nei I. Oberländer Târnoveanu și a salariaților de la CIMEC există informații pentru câteva, puține, situri arheologice (cetățile dacice din M-ții Orăștie, Năieni, așezările mezolitice din zona Cazanelor Dunării etc.) și, de asemenea, câteva articole (R. Dobrescu, V. Boroneanț), traduse în limba engleză cu privire la diferite perioade.

În ceea ce privește instituțiile de profil arheologic din cadrul Academiei de exemplu, Institutul nostru figurează cu toți cercetătorii și cu mențiunea domeniului de care se ocupă. Consider însă că acest lucru nu este suficient. Inspirându-mă după paginile web existente pentru diferite alte instituții pe Internet, consider că ar fi util să alcătuim o mică prezentare a fiecărui cercetător, cu fotografie, lista lucrărilor mai importante, astfel încât performanțele persoanei și ale instituției să fie mai bine cunoscute și apreciate, iar cei dornici să ne poată contacta cu ușurință prin e-mail sau Internet, ceea ce presupune și instalarea obligatorie a acestor facilități.

Trecând de la teorie la practică, am căutat ca în acest interval de timp, pe parcursul șederii mele în S.U.A., să-mi fac o idee cât mai veridică și despre cultura și civilizația americană, care mă interesează ca istoric și antropolog. În acest sens am vizitat aproape toate muzeele din San Francisco și am încercat să particip la

cât mai multe evenimente culturale și sociale. Din acest punct de vedere, San Francisco este un oraș privilegiat, deținând un număr foarte mare de muzee (peste 50) și diverse expoziții, care încearcă să redea într-o manieră realistă și adecvată, viața și preocupările diferitelor comunități etnice care trăiesc în zonă. Printre expozițiile extrem de interesante pe care le-am vizitat, menționez pe cele referitoare la comunitățile japoneză și chineză, care aduc în discuție uneori probleme destul de spinoase cu privire la conviețuirea interetnică în California și nu numai. Trebuie să remarc însă că maniera de tratare a problemelor respectă adevărul istoric, indiferent cât de neplăcut și dureros este acesta. Am participat, de asemenea, la toate întâlnirile organizate de Programul Fulbright la San Francisco reușind în acest fel să-mi completez în mod fericit experiența americană (Anul Nou chinezesc, Ziua luptătorului Martin Luther King, vizitarea unor expoziții în complexul Yerba Buena Gardens la San Francisco, participarea la un festival internațional studențesc organizat la Bechtel International Center-Stanford, sau la o conferință despre alegerile din toamna trecută în S.U.A.). Cu aceste prilejuri am putut cunoaște diferiți alți bursieri din toate colțurile lumii, ceea ce a reprezentat o experiență deosebit de interesantă.

În interes strict profesional am efectuat o vizită la College Station, la Texas A&M University, Departamentul de Antropologie, care deține dotări cu totul incredibile. Laboratorul de palinologie de aici este unul din cele mai apreciate în lume, aducând contribuții însemnate la stabilirea paleo-dietei și a tipurilor de plante folosite de nativii americani, ca și la stabilirea schimbării climatului în zona deșertică etc. Directorul acestui laborator, Prof. Dr. Vaughn Bryant, pregătește specialiști în acest domeniu, iar câțiva dintre ei s-au arătat foarte interesați să participe la cercetări arheologice în România. În cadrul aceluiași departament universitar, la Centrul de arheologie nautică, am vizitat și laboratorul special de conservare-restaurare a materialelor arheologice provenind din cercetările subacvatice (sud-vestul Turciei, sau alte zone). Centrul de arheologie nautică a fost înființat aici de Prof. Dr. George F. Bass, considerat a fi părintele cercetării subacvatice moderne. Echipa condusă de acest distins profesor, fondator și al Institutului de arheologie nautică, pe care însă nu l-am cunoscut, face cercetări subacvatice în mai multe zone, printre cele mai cunoscute fiind cele din Turcia, unde, la Bodrum (centru al arheologiei subacvatice din M. Mediterană), există chiar și un muzeu al arheologiei subacvatice, fondat în 1962. Am avut posibilitatea de a discuta cu alți câțiva arheologi specializați în astfel de cercetări, care s-au arătat deosebit de interesați de unele descoperiri de ultimă oră din zona de sud-vest a Turciei, care atestă unele legături cu mediul trac românesc.

În urma vizitei și a conferinței pe care am prezentat-o aici despre propriile mele cercetări arheologice de la Scânteia, sunt deja trei doctorande la Departamentul de

Arheologie care sunt interesate să participe alături de mine la cercetările din situl menționat și în felul acesta să-și adune materialele pentru elaborarea tezelor de doctorat. Toate aceste viitoare cercetări și colaborări privesc domenii de interes interdisciplinar. Câteva informații suplimentare despre centrul de cercetare palinologică de aici: în scopul rentabilizării instituției, care se bucură și de un sprijin financiar substanțial din partea statului Texas, Laboratorul de palinologie este angrenat și în activități practice. Astfel, se fac analize de polen pentru mierea de albine în scopul stabilirii și verificării provenienței ei (S.U.A., Mexic), sau colaborări cu FBI, pentru analize criminalistice (stabilirea provenienței unor persoane decedate fără identitate).

La invitația extrem de amabilă a d-lui Prof. Dr. Vaughn Bryant am vizitat și un șantier arheologic, aparținând culturii Clovis (circa 12000 B.C.), unde cercetările arheologice erau efectuate atât de Universitatea Texas A&M, cât și de Universitatea Pennsylvania. Situl respectiv este situat în partea centrală a statului Texas, la nord-est de College Station, și se numește Gault. Este proprietatea unei persoane particulare, care a permis cercetarea parțială a acestui obiectiv. Așa-numită cultură Clovis (denumire dată după numele localității de descoperire, în Mexic) ar corespunde din punct de vedere cronologic cu paleoliticul superior european. Aceste materiale erau suprapuse și de altele mai noi, care se situează la noi în Europa de sud-est la nivelul neoliticului târziu/calcoliticului (4000-3000 B.C.). Săpăturile arheologice pentru cultura Clovis sunt deosebit de atrăgătoare pentru cercetătorii zonei, în primul rând din cauza rarității unor astfel de vestigii. În ultima vreme, astfel de cercetări sunt și mai interesante datorită apariției așa-numitului „Kennwickman” (statul Oregon, în apropiere de Portland), care pare să aibă trăsături antropologice asemănătoare cu populația *Ainu* din Japonia și care se încadrează conform antropologilor americani în tipul „Caucasian”. Descoperirile de la Kennwick, încă contestate, par să aibă o vechime mult mai mare decât cultura Clovis și readuc în discuție problema primelor migrații pe teritoriul american. Ca să revin din nou la cultura Clovis, cercetările în șantierul pe care l-am vizitat, realizate cu dotări deosebite atât în teren cât și în laborator, deschid posibilitatea unor interpretări de-a dreptul spectaculoase. Într-o mică localitate de lângă College Station am vizitat și un mic muzeu de arheologie, care se referea la nativii americani din partea de nord-vest a statului Texas.

Țin să precizez că pe tot parcursul acestei vizite m-am bucurat din plin de ceea ce se numește ospitalitate texană! Oamenii sunt extrem de calzi, primitivi, dornici să ajute și interesați să cunoască nenumărate alte lucruri, chiar despre România. Împreună cu gazdele mele texane, Prof. Dr. Vaughn Bryant și Dawn Marshall (masterandă a profesorului) am efectuat o mică excursie la cel mai mare port a statului Texas la Golful Mexic, Galveston,

unde era ancorat și vasul care face cercetări subacvatice în Turcia. La Galveston, am vizitat complexul Moody Gardens, un fel de muzeu de științele naturii, extrem de pitoresc, într-un cadru natural aproape paradisiac. Pe lângă acvariile cu pești și alte animale de apă din Asia, Africa, America existau și săli de spectacole cu diferite programe instructive. Astfel, am vizionat un film documentar despre cercetările științifice intense cu privire la viața în insulele Galapagos, pe un ecran tridimensional, care avea meritul de a te face să trăiești pe viu această experiență. Căldura toridă, aerul fierbinte și peisajul zonei mă convingeau cu greu că suntem abia în luna martie!

Experiența mea ca arheolog s-a îmbogățit și prin scurta vizită pe care am făcut-o până la Marele Canion. Cu această ocazie am putut vizita și un interesant monument arheologic în deșert, Wupatki National Monument, ca și muzeul aferent lui, care se referă la viața nativilor americani din secolul XII. Wupatki National Monument este situat în zona nord centrală a Statului Arizona, constituind, alături de Casa Grande, „Castelul lui Montezuma”, Tuzigoot National Monument și alte obiective ale statului Arizona, incontestabile dovezi ale civilizației nativilor americani din zona Podișului Colorado.

Wupatki în limba Hopi semnifică „Casa lungă tăiată”, aluzie probabil la maniera sa de construcție și reprezenta pentru etniile Hopi și Zuni loc de repaos în lungile migrații. Situat într-o zonă aridă, cu puține resurse de apă, expus vânturilor și temperaturilor ridicate în timpul verii, Wupatki a avut și perioade în care a reprezentat o atracție, grație solului fertil rezultat în urma erupției vulcanului Sunset Crater (aflat la circa 14 mile sud-vest). După erupția din 1064 începe și construcția satului păstrat și astăzi, a cărui perioadă maximă de locuire a fost între 1100-1200. Acest sat, „pueblo”, constă dintr-o construcție pe verticală cu peste 100 de încăperi, organizată pe trei nivele, cercetată și păstrată parțial. Construcția este realizată din bucăți de rocă locală, vulcanică, de culoare roșie, ce se prezintă chiar în natură sub forma unor adevărate „cărămizi”. Ca liant s-a folosit argila. Construcția propriu-zisă, cu cele 100 de încăperi, domină platoul. În apropiere mai pot fi vizitate, camera comunitară, „Kiva”, în care probabil se desfășurau ceremoniile de cult și diferitele întâlniri ale comunității, și ultima construcție ridicată și folosită se pare tot cu rol de cult, sau poate și pentru schimbul produselor (între indienii hopi și anasazi), curtea de mingi/„ballcourt”. Având în vedere ariditatea zonei și posibilitățile reduse oferite de solul vulcanic, se consideră că locuirea de aici era probabil de scurtă durată. Un mare număr de camere erau folosite pentru depozitarea produselor și nu doar pentru locuit. Sistemele ingenioase de aerisire aduc un argument în plus în acest sens. Comunitatea de aici era angrenată în mod special în cultivarea porumbului, dar și în adunarea unor alune, semințe de ierburi sau fructe de ienupăr. Când produsele erau epuizate, se presupune că

indienii se îndreptau spre alte zone. Dispariția masivă a indienilor și a celei mai mari părți a culturii lor explică și rezerva pe care o au urmașii lor, contemporanii noștri, față de cercetările arheologice. Mă refer la nota ce se găsește în ghidul monumentului și în care se precizează că „săpăturile arheologice reprezintă o curiozitate străină culturii indienilor americani, ce nu sunt necesare înțelegerii trecutului lor și deseori sunt considerate a fi ofensive culturale”.

Indienii pe care i-am văzut în aceste zone de rezervații trăiesc încă în condiții destul de grele, dacă judecăm după casele sărăcicioase, din lemn, risipite pe alocuri. Unii dintre ei sunt angrenați în producerea de mici suveniruri, bijuterii, împletituri, obiecte de vestimentație etc. Micile „tarabe” amenajate de-a lungul autostrăzilor pentru vinderea unor astfel de produse, de către persoane cu venituri extrem de mici (există și magazine mai mari însă), am înțeles că sunt mai active vara, când turiștii iau cu asalt zona. Chiar și în acest anotimp, în plină primăvară (în luna aprilie), pancarde ieftine anunțau „Deutschland willkommen!”. Prin vizitarea mai multor muzee, expoziții și a unor foarte interesante filme documentare care le însoțeau, programe de televiziune, mi-am dat seama că în momentul de față există un real interes pentru păstrarea culturii și civilizației nativilor americani. Poate însă acest moment a venit mult prea târziu... Tot felul ce societăți încearcă să reinvie trecutul de legendă, tradițiile, obiceiurile unei lumi deja dispărute... În acest sens NAGPRA (Actul de protejare și repatriere a mormintelor nativilor americani, 1990, prevede că triburile actuale de indieni americani, afiliate siturilor au drepturi și credințe de apărut) reprezintă un foarte târziu act reparator față de nativii americani.

Pe drumul de întoarcere de la Marele Canion am vizitat în orașul Flagstaff, Muzeul Arizonei de Nord (fondat de Dr. H.S. Colton și M.R. Colton în 1928) cu numeroase informații privitoare la viața nativilor americani. Aici, pe lângă muzeul propriu-zis este și un mic centru de cercetare, „Harold S. Colton Research Center”, care are ca scop principal înregistrarea, inventarierea, punerea în circuitul științific și turistic a tuturor informațiilor cu privire la tezaurul cultural al indienilor din zonă. Situat într-o zonă extrem de pitorească, montană, cu păduri de conifere, acest muzeu și centru de cercetare se bucură de o situație financiară privilegiată. Pe lângă proprietățile lăsate de fondatori, în ultimii ani s-a luat inițiativa creării pe lângă muzeu a unei instituții de tip cămin pentru vârsta „a treia”, în care se retrag după pensionare persoanele fără familie și care lasă instituției după moarte bunurile lor. Bunăstarea generată de acest gen de activități, ca și fondurile obținute de la statul Arizona pentru studierea și păstrarea culturii nativilor americani, fac acest centru să reprezinte un model de reușită financiară. Nu mică mi-a fost mirarea când am întâlnit aici un muzeograf german, venit

să se documenteze asupra managementului muzeal! Centrul de cercetare la care m-am referit deține o dotare tehnică de învidiat, iar echipa de cercetare (din care fac parte și nativi americani) lucrează acum la reconstituirea și înregistrarea pe CD a tuturor picturilor rupestre, sau din așezările indienilor. Acest muzeu, ca și altele pe care le-am vizitat, duce o politică extrem de abilă de atragere a interesului opiniei publice față de conservarea, restaurarea și păstrarea bogățiilor culturale ale zonei. Am vizitat și depozitele muzeului de ceramică, împletituri din nuiele, sau cele cu privire la fauna și flora din zonă, datorită amabilității d-nei Janet Whitmore Gillet.

Un alt aspect al vizitei mele în S.U.A. a fost legat de posibilitatea de a cunoaște și de a stabili legături cu câți mai mulți arheologi, care sunt interesați de Europa. Acest lucru nu a fost chiar foarte ușor de realizat, fiindcă în special pentru România, nu există acum un interes prea mare. În acest sens, dar și pentru a atrage în grad mai înalt interesul și atenția colegilor de aici asupra bogățiilor preistoriei noastre, asupra cercetărilor pe care le efectuăm, am susținut alte câteva conferințe.

Pe data de 15 mai 2000 am fost invitată la Stanford, la Departamentul de Antropologie, de către prof.dr. Jan Hodder, unde am susținut o conferință cu privire la cultura Cucuteni, despre care nu se știa prea multe lucruri, interesul, care primează aici, fiind orientat spre alte zone geografice și culturale. Conferința a fost primită cu viu interes atât de profesorul amintit, cât și de studenții care au participat la ea. prof.dr. Jan Hodder, de origine engleză, este considerat în momentul de față unul dintre cei mai expresivi reprezentanți ai generației sale și a arheologiei „post procesuale”. Profesorul amintit este conducătorul proiectului de cercetare de la Çatalhöyük, alături de Prof. Dr. R. Tringham de la Berkeley, la care participă și o numeroasă echipă interdisciplinară.

Între 17-18 mai 2000 am fost invitată la Institutul de Arheologie Cotsen, al Universității California de la Los Angeles, unde am susținut o altă conferință tot cu privire la cultura Cucuteni. Și cu acest prilej conferința a avut un succes deosebit, ea stârnind vii discuții și plăcute amintiri, fiindcă aici, la această universitate a lucrat celebra profesoară Maria Gimbutas, o bună prietenă a românilor, care, prin activitatea sa, a contribuit și la mai buna cunoaștere a preistoriei noastre în S.U.A. Cu ocazia acestei vizite am putut întâlni o parte din membrii acestui institut și am aflat despre munca și preocupările lor. Extrem de amabile și interesate de arheologia românească și realizările noastre, mai ales în preistorie, s-au arătat dr. Ernestine Elster (care a vizitat România, și-și amintește cu plăcere de acest lucru!), dr. Julia Sanchez, ca și dr. Karlene Jones-Bley. În cursul vizitei mele la Los Angeles am vizitat, de asemenea, Muzeul Getty, ca și biblioteca de aici. În după amiaza aceleiași zile de 18 mai, la institutul menționat era organizată „Ziua deschisă a prietenilor arheologiei”, prilej cu care am văzut interesul de care se bucură arheologia și în rândul publicului larg

(în cazul de față este vorba de cei care fac parte din această asociație), care participă la diferite activități atât în teren, cât și la munca din laboratoare.

Institutul de Arheologie de la Los Angeles editează un buletin bianual, "Backdirt", care prezintă într-o manieră atrăgătoare activitatea desfășurată de personalul angrenat în cercetările arheologice în diverse colțuri ale lumii. Există, de asemenea, și o pagină web a acestei publicații. O dată pe an, așa cum am amintit, se organizează o întâlnire între personalul institutului și prietenii arheologiei. Cu acest prilej se țin mici conferințe, se organizează mici expoziții și se vizitează micro-laboratoarele și sectoarele de cercetare ale institutului. Este ocazia cea mai bună de a atrage noi persoane interesate de arheologie, de a le angrena în acest domeniu extrem de interesant și de a obține noi subscripții pentru viitoarele cercetări (în buletinul ce anunță ziua deschisă a Institutului sunt invitați atât "prietenii" institutului, cât și prietenii „prietenilor”!!!). Acest model ar trebui să ne pună pe gânduri și cred că oferă o nouă șansă de relansare a interesului față de arheologie și în țara noastră. Din acest motiv, cred că ar fi extrem de utilă înființarea și pe lângă institutul nostru a unei asociații a prietenilor arheologiei, care ar oferi șansa unei mai bune cunoașteri a activității și realizărilor institutului. În acest fel s-ar putea obține și fonduri suplimentare pentru un domeniu care de prea mult timp joacă doar rolul perfect al „Cenușăresei”!

În data de 7 iunie 2000, la Centrul de Studii slave și est-europene de pe lângă Universitatea California de la Berkeley, am prezentat o conferință legată de cercetările arheologice pe care le efectuez în așezarea de la Scânteia. Deși s-a desfășurat într-un cadru foarte restrâns, conferința a beneficiat de participarea a două persoane direct interesate în studierea sud-estului Europei, prof.dr. Ruth Tringham și dr. Mirjana Stefanović, de la această universitate, cu lucrări extrem de interesante în acest sens. Întâlnirea a fost extrem de importantă pentru mine, mai ales sub raportul discuțiilor ulterioare pe care le-am avut cu cele două cercetătoare menționate, cu privire la arhitectura locuințelor preistorice din sud-estul Europei. Universitatea din Berkeley este printre puținele centre cu un real interes și pentru sud-estul Europei. Reamintesc că prof.dr. R. Tringham a efectuat cercetări în Jugoslavia, iar mai recent în Bulgaria, alături de alți colegi din Europa, precum D.W. Bailey și Lolita Nikolova. Din păcate ultima experiență în Bulgaria a fost însoțită de evenimente neplăcute și nu s-a putut finaliza conform dorințelor inițiale.

În cadrul vizitei mele în USA, m-am deplasat și la New York, unde, pe data de 21 iunie 2000, am prezentat o conferință cu privire la cultura Cucuteni, care s-a desfășurat la sediul Centrului cultural român. Profitând de deplasarea la New York am vizitat și câteva din celebrele muzee new-yorkeze, Muzeul Metropolitan, Muzeul Guggenheim, ca și Muzeul imigrației, de pe insula Ellis.

Din păcate, vizita la New York a fost extrem de scurtă (și datorită lipsei de cooperare a directorului Centrului cultural), iar tentațiile mult prea numeroase. Muzeele pe care le-am menționat m-au ajutat să înțeleg mai bine spiritul american și au contribuit, alături de peisajul stradal (Cartierul Chinezesc, Mica Italie, Manhattan-ul, Broadway-ul), la completarea informațiilor istorice și antropologice. Regret profund că nu am vizitat muzeul civilizației indienilor, dar poate cu altă ocazie... Tumultul străzilor, circulația intensă a vehiculelor, agitația și aerul preocupat al oamenilor demonstrează o dată în plus felul de a fi al acestor meleaguri, în care munca, imaginația și creativitatea au construit civilizația mileniului III. Cu prilejul acestei vizite am cunoscut și pe unii reprezentanți ai imigrației românești, printre care se remarcă ca o personalitate extrem de complexă, dr. N. Săvescu, îndrăgostit iremediabil de plaiurile natale și în mod special de M-ții Apuseni, leagănul civilizației dacice. În acest început de mileniu, marcat de fenomenul „globalizării” sub toate aspectele ei, m-au impresionat compatrioții româno-americani, prin nostalgia față de plaiul mioritic, față de valorile morale și culturale ale înaintașilor. Milionari, reprezentanți ai "middle class-ului" sau pur și simplu muncitori, într-o manieră absolut emoționantă își caută rădăcinile. Cei aflați la a doua sau a treia generație, au uitat limba și chiar geografia spațiului românesc. Toțuși, ar dori să știe despre un nume de familie, rude mai îndepărtate sau mai apropiate, un sat uitat de lume, despre o stradă din Galați sau de aiurea...

Încercările pe care le-am făcut pentru a organiza eventual pe viitor o expoziție cu privire la cultura Cucuteni, sau la situl arheologic pe care îl cercetez (la Scânteia, jud. Iași) în S.U.A. nu s-a bucurat de prea multă audiență, deși mai există încă o mică speranță în acest sens.

Printre amabilitatea d-nei prof.dr. L. Ellis am putut vizita alte două orașe interesante din statul Nevada, respectiv Reno și Las Vegas, care exprimă o parte a vieții americane actuale. Ca o reîntoarcere în istorie a fost vizitarea orașelor Virginia City și Carston, cu o arhitectură tipică cuceririi vestului, unde numeroase case sunt transformate în muzee, unele având chiar mici ateliere de producție, cu vânzare. Este o altă formă de păstrare și protejare a trecutului, centru de atracție pentru turiști, dar și pentru numeroși localnici.

Consider că, în scopul cunoașterii mai bune a culturii și științei românești, se impune de urgență, în viitorul cel mai apropiat, publicarea unui număr cât mai mare de cărți, reviste, mai ales în limba engleză. O altă perspectivă, care nu trebuie neglijată, este cea a dezvoltării bazelor de date actuale, a creării altora mai complexe și utilizarea cât mai largă a Internetului. Numai în felul acesta se vor putea completa pe viitor lacunele cu privire la cunoașterea activității științifice, a culturii și civilizației românești. În acest sens, consider că institutelor de cercetare și Academiei Române îi revine pe viitor un rol important în aceste domenii. Acest lucru presupune dotarea institutelor de cercetare cu computere adecvate, cât mai performante,

deschiderea în toate institutele a unor linii Internet, care vor facilita contactele dintre specialiști și circulația normală a informației.

Din curiozitate, m-am interesat care este în S.U.A. numărul celor care au o pregătire profesională superioară (colegiu, universitate). Am înțeles că acest procentaj nu depășește circa 10%. Există un sprijin financiar permanent din partea fiecărui stat pentru acest gen de studii și voi aduce doar câteva exemple care ne interesează direct. La toate universitățile, profesorii, studenții, doctoranzii, personalul adiacent sunt legați prin serverul Universității gratuit la Internet. În acest fel, toate aceste categorii de persoane sunt la curent cu cele mai noi date, publicații, acțiuni, din orice domeniu de activitate. Perfecționarea cunoștințelor, adaptarea la ultimele schimbări ce apar în domeniul prelucrării datelor bibliografice fac obiectul oricărei biblioteci

serioase. Exemplele menționate constituie un îndbold și pentru reorganizarea sistemului informațional în domeniul în care lucrăm, în condițiile în care, din rațiuni economice, deplasările constituie adevărate „aventuri”.

În încheiere consider că perioada de cercetare-documentare care mi-a fost oferită de fundația Fulbright prin această bursă, m-a ajutat într-o măsură foarte mare de a veni în contact cu ultimele cercetări în domeniu din S.U.A. și din lume. Sper, de asemenea, că relațiile pe care le-am stabilit cu cercetătorii americani din domeniul arheologiei și a domeniilor interdisciplinare se vor dezvolta în continuare și vor contribui favorabil la mai buna comunicare între cercetătorii români și cei americani.

CORNELIA MAGDA-MANTU